

ΥΔΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ

ΜΕΡΟΣ Α'

Κείμενο 1

- Γιάννης: Παιδιά, να σας συστήσω τη Φλοριάνα. Είναι και αυτή περιβαλλοντολόγος και θα μιλήσει στο συνέδριο με θέμα τις λίμνες της Ελλάδας. Ήμασταν μαζί στο μεταπτυχιακό στην Ιταλία.
- Δήμητρα: Καλωσόρισες στο Μεσολόγγι, Φλοριάνα. Από 'δω ο Πέτρος.
- Φλοριάνα: Χαίρω πολύ!
- Πέτρος: Επίσης! Ο Γιάννης μάς έχει φάει τα αφτιά με την αυριανή ομιλία του, αλλά ομολογώ ότι δεν έχω καταλάβει και πολλά πράγματα.
- Δήμητρα: **Τουλάχιστον**, έχεις καταλάβει ότι ο υδροβιότοπος έχει σχέση με νερό ή ούτε και αυτό;
- Πέτρος: **Βεβαίως**, έξυπνη! Και, αν θέλεις να μάθεις, οι γνώσεις μου προχωρούν και παραπέρα: Εσύ ήξερες ότι για να χαρακτηριστεί μια περιοχή ως υδροβιότοπος πρέπει η βλάστηση να χαρακτηρίζεται από φυτά που έχουν προσαρμοστεί για να ζουν ειδικά στο νερό;
- Φλοριάνα: Μην τσακώνεστε! Άλλωστε, γι' αυτό δεν είμαστε όλοι εδώ; Για να μάθουμε κάτι περισσότερο για τους υδροβιότοπους;
- Γιάννης: **Όντως!** Εξάλλου, γύρω μας απλώνεται ένα από τα πιο χαρακτηριστικά είδη υδροβιότοπων: η λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου.
- Φλοριάνα: Η οποία, μάλιστα, έχει χαρακτηριστεί ως υδροβιότοπος διεθνούς σπουδαιότητας από το 1974.
- Πέτρος: Εσύ, Φλοριάνα, που θα μιλήσεις για τις ελληνικές λίμνες, τι γνώμη έχεις; **Άραγε** υπάρχει ελπίδα για καμία από αυτές;
- Φλοριάνα: Μόνο ελπίδα; Οι ορεινές ιδίως λίμνες της Ελλάδας είναι γαλάζιες και διάφανες και αυτό δείχνει πως τα νερά τους είναι πλούσια σε οξυγόνο. Μάλιστα, έχουν ιδιαίτερα πλούσια πανίδα κυρίως σε σπάνια πουλιά.

Πάρε για παράδειγμα τον Εθνικό Δρυμό Πρεσπών, **όπου** ζουν περισσότερα από ενενήντα είδη πουλιών. Πρόβλημα υπάρχει στις πεδινές λίμνες, που παρουσιάζουν **ήδη** προβλήματα ευτροφισμού, με τυπικό σύμπτωμα το πρασίνισμα των νερών, την υπερβολική ανάπτυξη καλαμιώνων στις όχθες, τους μαζικούς θανάτους ψαριών και τη συχνή δυσσομία.

- Πέτρος: Και πού οφείλεται αυτό;
- Φλοριάνα: Στις λίμνες αυτές ο ευτροφισμός οφείλεται στον άνθρωπο, στα λιπάσματα και στα λύματα των πόλεων που καταλήγουν στα νερά, αλλά και στην υπερβολική άντληση νερών για τις ανάγκες της γεωργίας.
- Δήμητρα: Βλέπεις, Γιαννάκη; Με δυο κουβέντες η φίλη σου μας εξήγησε τα πάντα. Όχι σαν εσένα, που μας μιλούσες δύο ώρες χτες για τη «φάση της λιμνοθάλασσας» και δεν καταλάβαμε τίποτα **απολύτως!**
- Πέτρος: Πες του τα, Δήμητρα! Λοιπόν, πάμε για «ψαράκι λιμνοθάλασσας» τώρα, που είναι και κάτι που όλοι μας καταλαβαίνουμε;

Λεξιλόγιο κειμένου 1

- μας έχει φάει τα αφτιά: έκφραση
- υδροβιότοπος: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ο υδροβιότοπος)
- παραπέρα: τοπικό επίρρημα
- έχουν προσαρμοστεί: ρήμα, γ' πληθυντικού προσώπου, οριστικής έγκλισης, χρόνου παρακειμένου, μεσοπαθητικής φωνής (προσαρμόζομαι)
- όντως: βεβαιωτικό επίρρημα
- λιμνοθάλασσα: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η λιμνοθάλασσα)
- διεθνούς: επίθετο, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης γενικής (διεθνής, -ής-ές)
- ορεινές: επίθετο, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ορεινός, -ή-ό)
- ιδίως: τροπικό επίρρημα
- πανίδα: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η πανίδα)
- πεδινές: επίθετο, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (πεδινός, -ή-ό)
- ήδη: χρονικό επίρρημα

- ευτροφισμού: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης γενικής (ο ευτροφισμός)
- σύμπτωμα: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το σύμπτωμα)
- ανάπτυξη: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η ανάπτυξη)
- καλαμιώνων: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (ο καλαμιώννας)
- όχθες: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η όχθη)
- δυσσομία: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η δυσσομία)
- λιπάσματα: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (τα λιπάσματα)
- λύματα: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (τα λύματα)
- άντληση: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η άντληση)

Επεξεργασία κειμένου 1

Σωστό ή λάθος;

1. Η λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου έχει χαρακτηριστεί ως υδροβιότοπος διεθνούς σπουδαιότητας.
2. Για να χαρακτηριστεί μια περιοχή ως υδροβιότοπος πρέπει να ζουν εκεί πολλά σπάνια πουλιά.
3. Οι ορεινές λίμνες της Ελλάδας παρουσιάζουν συμπτώματα ευτροφισμού.

Κείμενο 2

Ο Γιάννης, μετά και από τις υποδείξεις των φίλων του, άλλαξε ένα τμήμα της ομιλίας του, ώστε να γίνει πιο απλό. Να τι έγραψε **τελικά** στον υπολογιστή του.

«Οι λιμνοθάλασσες δημιουργούνται στις εκβολές ποταμών ή σε κοραλλιογενείς υφάλους. Χαρακτηρίζονται από ήρεμα και όχι βαθιά νερά, που επικοινωνούν με τη θάλασσα μέσα από στενά κανάλια. Επειδή η λιμνοθάλασσα είναι τόπος συνάντησης γλυκών και αλμυρών νερών, παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία στη θερμοκρασία των νερών της και την περιεκτικότητά τους σε αλάτι.

Ο σταδιακός αποκλεισμός των νερών της λιμνοθάλασσας από τα σημεία επικοινωνίας με τη θάλασσα δημιούργησε μια μεγάλη ποικιλία από χώρους στους οποίους φιλοξενούνται πολλά είδη φυτών και ζώων. Εδώ, βρίσκουν εύκολα τροφή και καταφύγιο πολλά ζώα, ενώ συχνά οι λιμνοθάλασσες ενώνονται με κάποιον ποταμό, δημιουργώντας υδροβιότοπους με ιδιαίτερα πλούσια πανίδα.

Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι λιμνοθάλασσες της Μεσογείου για το σύνολο των ψαριών της περιοχής, αφού όλα τα είδη των ψαριών της γεννούν τα αβγά τους στις λιμνοθάλασσες και επιστρέφουν μετά στη θάλασσα. **Επομένως**, όλα τα νεαρά ψάρια της Μεσογείου περνούν τη «φάση της λιμνοθάλασσας»!

Οι λιμνοθάλασσες, όμως, κινδυνεύουν τόσο από την αποξήρανση όσο και από την κατασκευή φραγμάτων. Τα τελευταία, **ιδίως**, καταστρέφουν την ευαίσθητη ισορροπία των νερών τους και σταδιακά τις μετατρέπουν σε απλούς κόλπους, χωρίς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους».

Ευχαριστημένος από τις αλλαγές που έκανε, έκλεισε **μεμιάς** τον υπολογιστή του. Τώρα το μυαλό του ταξίδευε πολύ νοτιότερα από τις λιμνοθάλασσες της Μεσογείου, στην αγαπημένη του Αφρική, την ήπειρο με τις πιο ζωηρές εντυπώσεις, όπως έλεγε. Εκεί θα έκανε το επόμενο ταξίδι του, περιηγητικό και επιστημονικό ταυτόχρονα: ο Γαλάζιος Νείλος, ο ιερός ποταμός της Αιθιοπίας, τον περίμενε...

Λεξιλόγιο κειμένου 2

- υποδείξεις: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η υπόδειξη)
- εκβολές: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η εκβολή)

- κοραλλιογενείς: επίθετο, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (κοραλλιογενής, -ής-ές)
- υφάλους: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (ο ύφαλος)
- περιεκτικότητα: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η περιεκτικότητα)
- αποκλεισμός: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ο αποκλεισμός)
- καταφύγιο: ουσιαστικό, γένους ουδέτερου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το καταφύγιο)
- αποξήρανση: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η αποξήρανση)
- φραγμάτων: ουσιαστικό, γένους ουδέτερου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (το φράγμα)
- μετατρέπουν: ρήμα, γ' πληθυντικού προσώπου, οριστικής έγκλισης, χρόνου ενεστώτα, ενεργητικής φωνής (μετατρέπω)
- κόλπους: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (ο κόλπος)
- μεμιάς: τροπικό επίρρημα
- περιηγητικό: επίθετο, γένους ουδέτερου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (περιηγητικός, -ή-ό)

Επεξεργασία κειμένου 2

Σωστό ή Λάθος;

1. Τα νερά της λιμνοθάλασσας δεν έχουν σταθερή θερμοκρασία και περιεκτικότητα σε αλάτι.
2. Στη «φάση της λιμνοθάλασσας» τα νεαρά ψάρια της Μεσογείου ξεκινούν τη ζωή τους μέσα σε μια λιμνοθάλασσα.
3. Οι λιμνοθάλασσες χαρακτηρίζονται από ήρεμα και βαθιά νερά.
4. Μια λιμνοθάλασσα μπορεί να σχηματιστεί και εξαιτίας των κοραλλιών.
5. Η κατασκευή ενός φράγματος μπορεί να καταστρέψει το οικοσύστημα της λιμνοθάλασσας, γιατί μεταβάλλει την ισορροπία μεταξύ γλυκού και αλμυρού νερού που τη χαρακτηρίζει.

Λεξιλογική άσκηση για το κείμενο 2

Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις της παρένθεσης στον σωστό τύπο.

(μετατρέπω, υπόδειξη, εντάσσομαι, αποκλεισμός, κοραλλιογενής)

1. Μετά από τις της επιστημονικής επιτροπής, η περιοχή αποκλείστηκε ως ακατάλληλη για τουριστική αξιοποίηση.
2. Τα νησιά αποτελούν έναν πολύ δημοφιλή τόπο διακοπών, γι' αυτούς που λατρεύουν τη μαγεία του θαλάσσιου βυθού.
3. Οι ιδιοκτήτες του παλιού αρχοντικού το πέρασε σε ένα ιδιαίτερα κομψό μικρό ξενοδοχείο.
4. Ο μας στο νησί λόγω του ισχυρού αέρα κράτησε τρεις μέρες!
5. Η αγροτική αυτή περιοχή σε λίγους μήνες θα στο σχέδιο πόλης.

Κείμενο 3 - Πολιτισμός

Διανύοντας για πρώτη φορά όλο το μήκος του Γαλάζιου Νείλου στην Αιθιοπία χωρίς διακοπή, ανακαλύπτουμε ότι οι Αιθίοπες τον αγαπούν και τον μισούν, τον τιμούν και τον φοβούνται, τον αντιμετωπίζουν **σαν** άγιο, αλλά και **σαν** τον χειρότερο αμαρτωλό. Στο πέρασμά του παρασέρνει το πολύτιμο χώμα της επιφάνειας του εδάφους. Τα νερά του δεν χρησιμοποιούνται για άρδευση, με αποτέλεσμα να είναι άχρηστα στους γεωργούς. Είναι γεμάτος κουνούπια, κροκόδειλους και ιπποπόταμους, ενώ η κοίτη του χωρίζει τη χώρα στα δύο. Τόσο οι ορθόδοξοι χριστιανοί όσο και οι ανιμιστές πιστεύουν ότι στα νερά του κατοικούν ισχυρά πνεύματα, καλά και κακά.

«Μην ξεχάσετε να δώσετε λίγο φωμί στον Αμπάι, για να τον εξευμενίσετε» μας προειδοποιεί μια γυναίκα με τατουάζ ένα γαλάζιο σταυρό στο μέτωπό της. «Υπάρχουν στοιχειά στα νερά του, που μπορεί να πεταχτούν και να σας αρπάξουν».

Αμπάι Ουένζ, που σημαίνει «Μεγάλος Ποταμός», λένε οι ντόπιοι το ποτάμι, αλλά υπάρχουν και άλλα ονόματα γι' αυτό, όπως μάθαμε μια νύχτα που κάποιος ζωοκλέφτης επισκέφτηκε την κατασκήνωσή μας και κατάφερε να ξεφύγει, **ευτυχώς** χωρίς τη λεία του. Ένας άντρας με μπλε τουρμπάνι και πειρατικό χαλκά κρεμασμένο στο αφτί του μας είπε ότι το πιο πιθανό ήταν να ήταν κάποιο πνεύμα.

Ένα από τα στοιχειά του Γιχών, που πήρε τη μορφή κλέφτη και γι' αυτό δεν μπορέσαμε να τον πιάσουμε. Γιχών είναι μια άλλη ονομασία του ποταμού με βιβλική προέλευση. Για τους κατοίκους αυτών των χωριών, ο Νείλος είναι ένα από τα τέσσερα ποτάμια που ανέβλυσαν, όταν δημιουργήθηκε ο κόσμος και στα νερά του έζησε ένας βασιλιάς επίσης με το όνομα Γιχών. «Κάποιες νύχτες» μάς εξήγησε μια γυναίκα «ο βασιλιάς Γιχών βγαίνει στην επιφάνεια με τα φώτα του. Αν σε δει, μπορεί να σου επιτεθεί, γι' αυτό πρέπει να στρέψεις το βλέμμα σου **αλλού**».

Επεξεργασία κειμένου 3

Σωστό ή Λάθος;

1. Γιχών και Αμπάι είναι δύο ονόματα του Γαλάζιου Νείλου.
2. Οι ντόπιοι έχουν ανάμεικτα συναισθήματα για το ποτάμι.
3. Όλοι οι κάτοικοι των χωριών της περιοχής είναι χριστιανοί.
4. Οι κάτοικοι της περιοχής πιστεύουν ότι στο ποτάμι ζουν πνεύματα.
5. Ο Γαλάζιος Νείλος είναι πολύτιμος για τους αγρότες της περιοχής.

3. **Χρονικά:** Διαιρούνται σημασιολογικά σε:
α. επιρρήματα που δηλώνουν χρονικό σημείο.

πότε	κάποτε
όποτε	τώρα
νωρίς	αργά
μετά	ύστερα
αμέσως	άλλοτε
τότε	πρώτα
αύριο	πέρσι

Παράδειγμα: Πρόπερσι τελείωσα τις σπουδές μου.

- β. επιρρήματα που δηλώνουν συχνότητα.

καμιά φορά	τακτικά
κάπου κάπου	συχνά
σπάνια	πότε πότε
συνήθως	κάθε πότε

Παράδειγμα: Πηγαίνω τακτικά στον γιατρό για εξετάσεις

- γ. διάφορα άλλα.

πάλι	πλέον
πια	ξανά
ουδέποτε	όλο
ακόμα	πάντα

Παράδειγμα: Επισκέφτηκε ξανά το αγαπημένο του νησί.

4. **Ποσοτικά:** Φανερώνουν ποσό και απαντούν στην ερώτηση «πόσο;»

πόσο	όσο
αρκετά	οσοδήποτε
πολύ	λίγο
τελείως	σχεδόν
καθόλου	μάλλον
πάρα	κάπως
περίπου	πιο

Παράδειγμα: Έρχομαι σε λίγο, έχω σχεδόν τελειώσει τη δουλειά μου.

2. Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσεις τα κενά με το κατάλληλο από τα παρακάτω τοπικά επιρρήματα. Δύο περισσεύουν.

καταγής, ολόγυρα, όπου, πουθενά, απέναντι, δυτικά, ψηλά

Αφού μπήκαμε στο δωμάτιο του φίλου μας, του Οδυσσέα, βγήκαμε στο μπαλκόνι και κοιτούσαμε το κτήριο, Δεν μας ενδιέφεραν ούτε η λαμπρή εικόνα του χιονιού στα βουνά, ούτε τα όμορφα χωριά Ήταν δειλινό, φυσούσε δυνατά και τα σύννεφα κοκκινίζανε όλο και περισσότερο από το φως του ηλιοβασιλέματος. Εμείς, όμως, προσέχαμε μόνο τον τέταρτο όροφο εκείνης της πολυκατοικίας, σε λίγο θα έβγαινε η Βάσω να κλείσει, ένα ένα, όλα τα παράθυρα του σπιτιού.

2. Να συμπληρώσεις τα κενά με το κατάλληλο από τα παρακάτω χρονικά επιρρήματα. Δύο περισσεύουν.

πριν, κάποτε, όποτε, χτες, τότε, κάπου κάπου, ποτέ

Επιθεωρητής Αστέρης: Λοιπόν, κύριε Γιαννόπουλε, πείτε μας ξανά, σας παρακαλώ, τι ώρα φτάσατε στο σπίτι σας το βράδυ;
 Κύριος Γιαννόπουλος: Σας το έχω πει. Στις έντεκα. Γύρω στις έντεκα. Άργησα λίγο, γιατί μου αρέσει να περπατάω από το γραφείο. περπατούσα πολλά χιλιόμετρα κάθε μέρα.
 Επιθεωρητής Αστέρης: Και βρήκατε το πτώμα, έτσι;
 Κύριος Γιαννόπουλος: Ακριβώς.
 Επιθεωρητής Αστέρης: Όταν το βρήκατε, πήρατε αμέσως τηλέφωνο στην αστυνομία;
 Κύριος Γιαννόπουλος: Και βέβαια σας πήρα τηλέφωνο! Τι άλλο να έκανα;
 Επιθεωρητής Αστέρης: Κι όμως, εμείς δεν λάβαμε τηλεφώνημα από σας από τις δώδεκα και μισή. Δεν σας φαίνεται λίγο περίεργο αυτό, κύριε Γιαννόπουλε;

3. Ξαναγράψε τις προτάσεις αντικαθιστώντας τη φράση σε πλάγιους χαρακτήρες με το κατάλληλο τροπικό επίρρημα από αυτά που ακολουθούν.

κυρίως, σίγουρα, ακριβώς, τελείως, κάπως, χωριστά

1. Το σπίτι ανακαινίστηκε *ολόκληρο*.
2. Αποκλείεται να είναι έτσι! *Είναι σίγουρο* ότι μας εξαπάτησε με κάποιον τρόπο.
3. Από προχθές δεν κοιμούνται μαζί.
4. Δεν ωφελεί έτσι, πρέπει να μου το υπαγορεύσεις *με ακρίβεια*.
5. Οι αιτίες για μια τέτοια απόφαση είναι *κατά κύριο λόγο* οικονομικές.

4. Ξανάγραψε τις λέξεις που θα μπορούσαν να αντικατασταθούν με τις λέξεις της παρένθεσης, χωρίς να αλλάξει το νόημα των προτάσεων.

1. Μας βοήθησαν με ένα μικρό ποσό για τα έξοδά μας. (λίγο)
.....
2. Η ευθύνη μοιράστηκε σε ίσο βαθμό για όλους μας. (εξίσου)
.....
3. Δεν είχε καμία διάθεση για διαπληκτισμούς. (καθόλου)
.....
4. Αυτή η εταιρεία πουλήθηκε κατά προσέγγιση πενήντα εκατομμύρια ευρώ. (σχεδόν)
.....
5. Για τη διαδήλωση συγκεντρώθηκαν στην Πλατεία Κάνιγγος δέκα χιλιάδες άτομα το λιγότερο. (τουλάχιστον)
.....

5. Συμπλήρωσε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις από την παρένθεση. Προσοχή: μία από αυτές σε κάθε παρένθεση περισσεύει.

1. – τα γνωρίζει αυτά ο γιατρός;
– τα ξέρει! Γιατρός είναι, πρέπει να τα γνωρίζει όλα αυτά.
(τόσο / οπωσδήποτε / άραγε)
2. – Ισχυρίζεται ότι δεν είχε προειδοποιηθεί και γι' αυτό φέρθηκε έτσι.
– Και τα είχε μάθει. Της τα είχα πει εγώ ο ίδιος.
(βέβαια / ολότελα / δήθεν)
3. – είσαστε ο κύριος Μαυρίδης;
–
(μάλιστα / μήπως / μάλλον)
4. –, πιστέψτε με. Πρόκειται για μια ξεκάθαρη υπόθεση.
– Δεν ξέρω, δεν ξέρω... είναι όπως τα λέτε, αλλά μπορεί και να κάνετε λάθος.
(καθόλου / ενδεχομένως / πραγματικά)
5. – θύμωσε με την αδιαφορία τους και γι' αυτό προσπαθεί τώρα να τους προσβάλει.
– Αυτό ακριβώς συμβαίνει.
(πράγματι / πιθανόν / μονομιάς)

6. Σωστό ή Λάθος;

1. Θα ήθελα να μου απαντήσεις ακριβά τι αισθάνεσαι.
2. Πλήρωσε ακριβά την αβλεψία του.
3. Πέρασα ευχαρίστως τις διακοπές μου.
4. Πολύ ευχάριστα να σε βοηθήσω.
5. Τώρα μάλιστα! Τα μπέρδεψε τελείως.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Παιχνιδόλεξα

1. Σταυρόλεξο

Συμπλήρωσε τα κενά με τα παρακάτω επιρρήματα και λύσε το σταυρόλεξο.

πάντα, λεπτομερώς, έγκαιρα, όπου, κάπου αλλού, μόλις

1. Προσπαθούσε να διαβάσει το τηλεγράφημα, αλλά στο ημίφως (1) που έβλεπε τα γράμματα.
2. Είμαστε μια κεφάτη παρέα και, (2) και να πάμε διακοπές, (3) περνάμε καλά.
3. Δεν είμαι ικανοποιημένη σ' αυτή την εταιρεία και θα ψάξω δουλειά (4) αλλού.
4. Είχε πολλή κίνηση, όμως προλάβουμε να φτάσουμε (5).
5. Το μάθημα ήταν πολύ δύσκολο και ο δάσκαλος το εξήγησε στους μαθητές (6) για να το καταλάβουν.

			6										
1													
	2												
									4				
		5											
								3					

2. Κρεμάλα

1. Αλλάζω έτσι ώστε να ταιριάζω στις αντίστοιχες συνθήκες.
2. Έχει σχέση με το σύνολο των εθνών ή με τα περισσότερα από αυτά.
3. Τεχνητό εμπόδιο που κατασκευάζεται κατά πλάτος ποταμού ή σημείου εκβολής, για να συγκρατεί το νερό.

- α. Π _____
- β. Δ _____
- γ. Φ _____

3. Παζλ

1. Η Φλοριάνα θα μιλήσει στο συνέδριο για
 - α. τα βουνά της Ελλάδας.
 - β. τις λίμνες της Ελλάδας.
 - γ. τα ποτάμια της Ελλάδας.
2. Το πρασίνισμα των νερών και ο μαζικός θάνατος ψαριών είναι από τα βασικά προβλήματα
 - α. των λιμνοθαλασσών.
 - β. των ορεινών λιμνών.
 - γ. των πεδινών λιμνών.
3. Οι λιμνοθάλασσες δημιουργούνται
 - α. στις εκβολές των ποταμών.
 - β. στις πηγές των ποταμών.
 - γ. στους κόλπους.
4. Ο Γιάννης άλλαξε ένα τμήμα της ομιλίας του, επειδή
 - α. ήταν πολύ σύνθετο.
 - β. ήταν πολύ απλό.
 - γ. ήθελε να το συμπληρώσει με καινούργιες πληροφορίες.
5. Οι Αιθίοπες αποκαλούν τον Νείλο
 - α. τρομερό ποτάμι.
 - β. βαθύ ποτάμι.
 - γ. μεγάλο ποτάμι.

4. Λαγός και Χελώνα

Σχημάτισε επιρρήματα από τα παρακάτω επίθετα.

βαθύς	ανεπαρκής
επιεικής	ουσιώδης
μανιώδης	ξαφνικός
κατσούφης	ζηλιάρης
επανειλημμένος	συνήθης

5. Γραφομηχανή

συνεχώς, χαρακτηριστικά, αλλιώς, εγγυημένα, ολόγυρα, πρωτύτερα, επικεφαλής, καταγής, αντίθετα, οπωσδήποτε, ολωσδιόλου, εντελώς, οποτεδήποτε, βόρεια, ευθέως, αστεία, εμπειριστατωμένα, ωραία, εμμέσως

6. Ποίημα

Άκουσε και συμπλήρωσε.

Η λίμνη και ο ποταμός

Η Λίμνη η
 χρύσωσε τα νερά της
 και άρπαξε τον Ποταμό
 στο σφιχταγκάλιασμά της.

(τραγούδι - σύνθεση: Π. Θαλασσινός
 ποίηση: Λ. Σταυρινουδάκης)
 από τον δίσκο του Π. Θαλασσινού:
 Αστρονάματα

Μες τη σιωπή ερίγησαν
 οι ίσκιοι από τα πεύκα
 και σαν Νεράιδα
 το σώμα της η λεύκα.

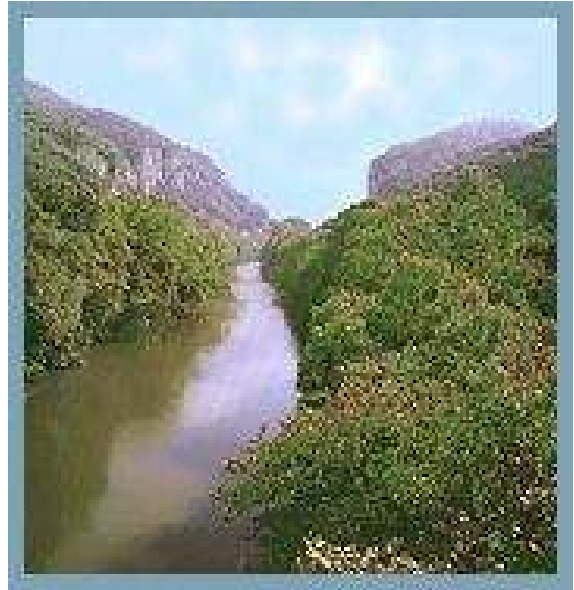
Πώς τραγουδούνε οι καρδιές
 σ' αυτό το πανηγύρι
 και λούζεται ο έρωτας
 των λουλουδιών τη γύρη.

Ο ποταμός ερωτικές ματιές
 στη λίμνη ρίχνει
 και τρεμοσβήνουνε
 των αστεριών οι λύχνοι.

Απλώθηκε στον ουρανό
 μια θεία μελωδία,
 σαν δαγκωθήκαν οι ψυχές
 στα με μανία.

Πώς τραγουδούνε οι καρδιές
 σ' αυτό το πανηγύρι
 και λούζεται ο έρωτας
 των λουλουδιών τη γύρη.

Πλημμύρισε από ηδονή
 το ιδρωμένο χώμα
 κι η λίμνη και ο ποταμός
 στο στόμα.

ΜΕΡΟΣ Δ'**Λεξικό Ενότητας**

- τρώω τα αφτιά κάποιου: ασκώ πίεση σε κάποιον με σκοπό να πετύχω κάτι
Μου έφαγε τα αφτιά να του πάρω αυτοκίνητο.
- υδροβιότοπος ο: υδάτινος χώρος μαζί με τα κοντινά εδάφη, όπου ζει και αναπτύσσεται κάτω από τις κατάλληλες συνθήκες ορισμένη χλωρίδα και πανίδα
Οι υδροβιότοποι του πλανήτη αποτελούν οικοσυστήματα με ιδιαίτερη σημασία εξαιτίας της μεγάλης ποικιλίας τους σε χλωρίδα και πανίδα.

ο υδροβιότοπος	οι υδροβιότοποι
του υδροβιότοπου	των υδροβιότοπων
τον υδροβιότοπο	τους υδροβιότοπους
- υδροβιότοπε	- υδροβιότοποι

- παραπέρα: πιο πέρα, σε ένα μέρος λίγο πιο μακριά
Κάνε λίγο παραπέρα, να βλέπω καλύτερα.
- προσαρμόζομαι: αλλάζω έτσι ώστε να ταιριάζω στις αντίστοιχες συνθήκες (προσαρμόζομαι, προσαρμοζόμουν, προσαρμόστηκα, θα προσαρμόζομαι, θα προσαρμοστώ, έχω προσαρμοστεί, είχα προσαρμοστεί, θα έχω προσαρμοστεί)
Δεν είναι εύκολο να προσαρμοστεί κανείς στους γρήγορους ρυθμούς της σύγχρονης εποχής.
- όντως: πραγματικά
Είναι πολύ καλός γιατρός. Είχες όντως δίκιο που μου τον σύστησες.
- λιμνοθάλασσα η: κοιλότητα εδάφους που περιέχει αλμυρά ή γλυφά, όχι βαθιά και ήρεμα νερά, που έχουν πρόσβαση προς τη θάλασσα, από την οποία χωρίζονται με αμμώδη φράγματα, νησιά ή κοραλλιογενείς υφάλους.
Η πιο γνωστή λιμνοθάλασσα στην Ελλάδα είναι αυτή του Μεσολογίου.

η λιμνοθάλασσα	οι λιμνοθάλασσες
της λιμνοθάλασσας	των λιμνοθαλασσών
τη λιμνοθάλασσα	τις λιμνοθάλασσες
- λιμνοθάλασσα	- λιμνοθάλασσες

- διεθνής, -ής, -ές: αυτός που αναφέρεται σε περισσότερες από μία χώρες ή στο σύνολο των εθνών
Η απεργία έγινε πρώτο θέμα στο διεθνή Τύπο.

διεθνής	διεθνής	διεθνές
διεθνούς	διεθνούς	διεθνούς

διεθνή	διεθνή	διεθνές
διεθνή	διεθνή	διεθνές

διεθνείς	διεθνείς	διεθνή
διεθνών	διεθνών	διεθνών
διεθνείς	διεθνείς	διεθνή
διεθνείς	διεθνείς	διεθνή

- ορεινός, -ή, -ό: αυτός που σχετίζεται με τα όρη (βουνά)
Το ορεινό κλίμα είναι ιδανικό για αυτά τα δέντρα.

ορεινός	ορεινή	ορεινό
ορεινού	ορεινής	ορεινού
ορεινό	ορεινή	ορεινό
ορεινέ	ορεινή	ορεινό

ορεινοί	ορεινές	ορεινά
ορεινών	ορεινών	ορεινών
ορεινούς	ορεινές	ορεινά
ορεινοί	ορεινές	ορεινά

- ιδίως: κατά κύριο λόγο, προπάντων
Ο κίνδυνος ατυχημάτων, ιδίως τις μέρες των γιορτών, είναι πολύ μεγάλος.
- πανίδα η: το σύνολο των ζωικών ειδών στη στεριά ή στη θάλασσα
Η μεσογειακή πανίδα χαρακτηρίζει όλες αυτές τις περιοχές.

η πανίδα
της πανίδας
την πανίδα
- πανίδα

- πεδινός, -ή, -ό: αυτός που σχετίζεται με πεδιάδα
Η Ελλάδα δεν είναι πεδινή χώρα, γιατί το έδαφός της είναι κυρίως ορεινό.

πεδινός	πεδινή	πεδινό
πεδινού	πεδινής	πεδινού
πεδινό	πεδινή	πεδινό
πεδινέ	πεδινή	πεδινό

πεδinhoί	πεδινές	πεδινά
πεδινών	πεδινών	πεδινών
πεδινούς	πεδινές	πεδινά
πεδinhoί	πεδινές	πεδινά

- ήδη: τώρα πια, πλέον, κιόλας

Εμείς έχουμε ήδη φάει για βράδυ.

- ο ευτροφισμός: η υπερβολική ανάπτυξη χλωρίδας σε υγρά τοπία με αποτέλεσμα την έλλειψη οξυγόνου στα νερά τους
Ο ευτροφισμός είναι το βασικό πρόβλημα πολλών μεγάλων λιμνών.

ο ευτροφισμός
του ευτροφισμού
τον ευτροφισμό
- ευτροφισμέ

- σύμπτωμα το: οτιδήποτε φανερώνει μια γενικότερη προβληματική, ανεπιθύμητη ή παθολογική κατάσταση
Τα συμπτώματα βίας ανάμεσα στους νέους αποτελούν αιτία προβληματισμού.

το σύμπτωμα του συμπτώματος το σύμπτωμα - σύμπτωμα	τα συμπτώματα των συμπτωμάτων τα συμπτώματα - συμπτώματα
---	---

- ανάπτυξη η: η εκδίπλωση, το άπλωμα στο χώρο
Η υπερβολική ανάπτυξη των μεγαλουπόλεων είναι μια αιτία για την καταστροφή του περιβάλλοντος γύρω από αυτές.

η ανάπτυξη της ανάπτυξης (αναπτύξεως) την ανάπτυξη - ανάπτυξη	οι αναπτύξεις των αναπτύξεων τις αναπτύξεις - αναπτύξεις
--	---

- καλαμιώνας ο: έκταση γεμάτη καλάμια κοντά σε ήρεμα νερά
Μέσα στους καλαμιώνες βρίσκουν καταφύγιο πολλά μικρά πουλιά.

ο καλαμιώνας του καλαμιώνα τον καλαμιώνα - καλαμιώνα	οι καλαμιώνες των καλαμιώνων τους καλαμιώνες - καλαμιώνες
---	--

- όχθη η: η ζώνη της ξηράς που βρίσκεται πολύ κοντά στην επιφάνεια του νερού λίμνης ή ποταμού
Η γέφυρα ενώνει τις δύο όχθες του ποταμού.

η όχθη της όχθης την όχθη - όχθη	οι όχθες (των οχθών) τις όχθες - όχθες
---	---

- δυσσομία η: η πολύ δυσάρεστη οσμή (μυρωδιά)

Η δυσοσμία από τα σκουπίδια έφτανε ως μέσα στο σπίτι.

η δυσοσμία	οι δυσοσμίες
της δυσοσμίας	των δυσοσμιών
τη δυσοσμία	τις δυσοσμίες
- δυσοσμία	- δυσοσμίες

- λίπασμα το: η φυσική ή τεχνητή ουσία που βοηθά την ανάπτυξη των φυτών
Τα φυσικά λιπάσματα είναι πολύ καλύτερα από τα συνθετικά.

το λίπασμα	τα λιπάσματα
του λιπάσματος	των λιπασμάτων
το λίπασμα	τα λιπάσματα
- λίπασμα	- λιπάσματα

- λύματα τα: τα ακάθαρτα νερά και οτιδήποτε άλλο απομακρύνεται μέσα από το αποχετευτικό σύστημα
Ο βιολογικός καθαρισμός των λυμάτων είναι αναγκαίος.

τα λύματα
των λυμάτων
τα λύματα
- λύματα

- άντληση η: η λήψη υγρού με τη χρήση αντλίας
Κάποτε η άντληση νερού από τα πηγάδια γινόταν με τα χέρια.

η άντληση	οι αντλήσεις
της άντλησης (αντλήσεως)	των αντλήσεων
την άντληση	τις αντλήσεις
- άντληση	- αντλήσεις

- υπόδειξη η: το να συμβουλεύει κανείς κάποιον, να δίνει την κατάλληλη πληροφορία για πράξη, γεγονός, κατάσταση
Δεν δέχομαι υποδείξεις από κανέναν για το τι θα κάνω.

η υπόδειξη	οι υποδείξεις
της υπόδειξης (υποδείξεως)	των υποδείξεων
την υπόδειξη	τις υποδείξεις
- υπόδειξη	- υποδείξεις

- εκβολή η: το σημείο στο οποίο ένας ποταμός καταλήγει στη θάλασσα
Στις εκβολές των ποταμών είναι συχνός ο σχηματισμός δέλτα.

η εκβολή	οι εκβολές
της εκβολής	των εκβολών
την εκβολή	τις εκβολές

- εκβολή
- εκβολές

- κοραλλιογενής, -ής, -ές: αυτός που έχει σχηματιστεί από κολλημένα μεταξύ τους κοράλλια

Τα κοραλλιογενή νησιά βρίσκονται στη μέση του ωκεανού και στα όνειρα των περισσότερων ανθρώπων.

κοραλλιογενής
κοραλλιογενοῦς
κοραλλιογενή
κοραλλιογενή

κοραλλιογενής
κοραλλιογενοῦς
κοραλλιογενή
κοραλλιογενή

κοραλλιογενές
κοραλλιογενοῦς
κοραλλιογενές
κοραλλιογενές

κοραλλιογενείς
κοραλλιογενῶν
κοραλλιογενείς
κοραλλιογενείς

κοραλλιογενείς
κοραλλιογενῶν
κοραλλιογενείς
κοραλλιογενείς

κοραλλιογενή
κοραλλιογενῶν
κοραλλιογενή
κοραλλιογενή

- ὑφαλος ο: βράχος στο βυθό της θάλασσας που φτάνει λίγο πιο κάτω από την επιφάνειά της και αποτελεί μεγάλο κίνδυνο για τα πλοία

Σε αυτό το σημείο υπάρχουν ὑφαλοι και γι' αυτό δεν περνούν μεγάλα πλοία.

ο ὑφαλος
του υφάλου
τον ὑφαλο
- ὑφαλε

οι ὑφαλοι
των υφάλων
τους υφάλους
- ὑφαλοι

- περιεκτικότητα η: η ποσότητα ενός στοιχείου που περιέχεται σε κάτι, η αναλογία του ως προς αυτό

Αυτό το γάλα έχει χαμηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά.

η περιεκτικότητα
της περιεκτικότητας
την περιεκτικότητα
- περιεκτικότητα

- αποκλεισμός ο: η αδυναμία ή η απαγόρευση εισόδου ή εξόδου

Ο αποκλεισμός του λιμανιού από τους εργαζόμενους προκάλεσε πολλά προβλήματα στις θαλάσσιες συγκοινωνίες.

ο αποκλεισμός
του αποκλεισμού
τον αποκλεισμό
- αποκλεισμέ

οι αποκλεισμοί
των αποκλεισμών
τους αποκλεισμούς
- αποκλεισμοί

- καταφύγιο το: ο τόπος ή το πρόσωπο όπου καταφεύγει κανείς για προστασία, βοήθεια ή ασφάλεια

Η δυνατή βροχή τον ανάγκασε να ζητήσει καταφύγιο στο παλιό σπίτι.

το καταφύγιο του καταφυγίου το καταφύγιο - καταφύγιο	τα καταφύγια των καταφυγίων τα καταφύγια - καταφύγια
---	---

- αποξήρανση η: η αφαίρεση της υγρασίας από ένα σώμα, ώσπου να ξεραθεί και να μείνει χωρίς υγρασία ή νερό
Η αποξήρανση των λιμνών για χάρη της γεωργίας είναι ένα πολύ συχνό φαινόμενο.

η αποξήρανση της αποξήρανσης την αποξήρανση - αποξήρανση	οι αποξηράνσεις των αποξηράνσεων τις αποξηράνσεις - αποξηράνσεις
---	---

- φράγμα το: τεχνητό εμπόδιο που κατασκευάζεται κατά πλάτος ποταμού ή σημείου εκβολής, για να συγκρατεί το νερό
Η περιβαλλοντική ομάδα του σχολείου μας θα επισκεφτεί αύριο το φράγμα του Μαραθώνα.

το φράγμα του φράγματος το φράγμα - φράγμα	τα φράγματα των φραγμάτων τα φράγματα - φράγματα
---	---

- μετατρέπω: αλλάζω κάποιον ή κάτι ως προς τη μορφή ή τις ιδιότητές του ή το(ν) χρησιμοποιώ με διαφορετικό τρόπο
(μετατρέπω, μετέτρεπα, μετέτρεψα, θα μετατρέπω, θα μετατρέψω, έχω μετατρέψει, είχα μετατρέψει, θα έχω μετατρέψει)
Οι αλχημιστές του Μεσαίωνα ήθελαν να μετατρέψουν το σίδηρο σε χρυσό.

- κόλπος ο: εσωτερική κοιλότητα της ακτής στην οποία μπαίνει η θάλασσα
Οι παραλίες του Σαρωνικού κόλπου, το καλοκαίρι, είναι γεμάτες από Αθηναίους που αναζητούν λίγη δροσιά.

ο κόλπος του κόλπου τον κόλπο - κόλπε	οι κόλποι των κόλπων τους κόλπους - κόλποι
--	---

- μεμιάς: με μια φορά, με μια κίνηση, μία προσπάθεια
Έσβησε μεμιάς τα κεράκια.

- περιηγητικός, -ή, -ό: αυτός που σχετίζεται με την επίσκεψη σε έναν χώρο για αναψυχή ή για έρευνα και μελέτη
Οι περιηγητικές του αναμνήσεις θα μπορούσαν να γεμίσουν βιβλία ολόκληρα.

περιηγητικός περιηγητικού περιηγητικό περιηγητικέ	περιηγητική περιηγητικής περιηγητική περιηγητική	περιηγητικό περιηγητικού περιηγητικό περιηγητικό
περιηγητικοί περιηγητικών περιηγητικούς περιηγητικοί	περιηγητικές περιηγητικών περιηγητικές περιηγητικές	περιηγητικά περιηγητικών περιηγητικά περιηγητικά

- διανύω: διατρέχω μια συγκεκριμένη απόσταση
(διανύω, διάνυα, διάνυσα, θα διανύω, θα διανύσω, έχω διανύσει, είχα διανύσει, θα έχω διανύσει)
Διανύσαμε πολλά χιλιόμετρα μέσα σε λίγες ώρες.

- αμαρτωλός, -ή, -ό: αυτός που παρέβη το θείο νόμο, που είναι ένοχος για αμαρτίες
Κάθε άνθρωπος θεωρείται αμαρτωλός μετά το προπατορικό αμάρτημα.

αμαρτωλός αμαρτωλού αμαρτωλό αμαρτωλέ	αμαρτωλή αμαρτωλής αμαρτωλή αμαρτωλή	αμαρτωλό αμαρτωλού αμαρτωλό αμαρτωλό
αμαρτωλοί αμαρτωλών αμαρτωλούς αμαρτωλοί	αμαρτωλές αμαρτωλών αμαρτωλές αμαρτωλές	αμαρτωλά αμαρτωλών αμαρτωλά αμαρτωλά

- παρασέρνω: σέρνω κάτι ή κάποιον προς το μέρος μου, τραβώ βίαια προς ορισμένη κατεύθυνση
(παρασέρνω, παρέσερνα, παρέσυρα, θα παρασέρνω, θα παρασύρω, έχω παρασύρει, είχα παρασύρει, θα έχω παρασύρει)
Η θάλασσα παρέσυρε τη βάρκα στα ανοιχτά.

- άρδευση η: το πότισμα με νερό που παροχετεύεται μέσω δικτύου
Όλη αυτή η ποσότητα νερού χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την άρδευση των καλλιεργειών.

η άρδευση της άρδευσης (αρδεύσεως) την άρδευση - άρδευση	οι αρδεύσεις των αρδεύσεων τις αρδεύσεις - αρδεύσεις
---	---

- κοίτη η: κοιλότητα του εδάφους, όπου τρέχουν τα νερά χειμάρρου, ποταμού ή ρυακιού
Η κοίτη του ποταμού στενεύει όσο προχωρούμε προς τις πηγές του.

η κοίτη	οι κοίτες
της κοίτης	των κοιτών
την κοίτη	τις κοίτες
- κοίτη	- κοίτες

- ανιμιστής ο: αυτός που πιστεύει ότι τα φυσικά φαινόμενα, τα αντικείμενα και το ίδιο το σύμπαν έχουν ψυχή ή πνεύμα και επεμβαίνουν στη ζωή των ανθρώπων
Οι ανιμιστές πιστεύουν ότι σε κάθε ποτάμι, βουνό, ακόμα και σε κάθε δέντρο κατοικεί ένα πνεύμα.

ο ανιμιστής	οι ανιμιστές
του ανιμιστή	των ανιμιστών
τον ανιμιστή	τους ανιμιστές
- ανιμιστή	- ανιμιστές

- εξευμενίζω: κάνω κάποιον ευμενή απέναντί μου, μετριάζω το θυμό του (εξευμενίζω, εξευμένιζα, εξευμένισα, θα εξευμενίζω, θα εξευμενίσω, έχω εξευμενίσει, είχα εξευμενίσει, θα έχω εξευμενίσει)
Στην αρχαιότητα οι άνθρωποι, όταν πίστευαν ότι οι θεοί ήταν οργισμένοι, προσέφεραν θυσίες, για να τους εξευμενίσουν.

- στοιχειό το: υπερφυσικό ον, συνήθως κακοποιό
Μου ζήτησε να της διηγηθώ την ιστορία με το στοιχειό του δάσους.

το στοιχειό	τα στοιχειά
του στοιχειού	των στοιχειών
το στοιχειό	τα στοιχειά
- στοιχειό	- στοιχειά

- πετάγομαι: τινάζομαι με ορμή προς τα πάνω, εκτοξεύομαι με δύναμη (πετάγομαι, πεταγόμενος, πετάχτηκα, θα πετάγομαι, θα πεταχτώ, έχω πεταχτεί, είχα πεταχτεί, θα έχω πεταχτεί)
Το νερό του σιντριβανιού πετάχτηκε ψηλά.

- ζωοκλέφτης ο: αυτός που διαπράττει κλοπές ζώων
Οι κάτοικοι κοιμούνται με τα όπλα εξαιτίας της απειλής των ζωοκλεφτών.

ο ζωοκλέφτης	οι ζωοκλέφτες
του ζωοκλέφτη	των ζωοκλεφτών
το ζωοκλέφτη	τους ζωοκλέφτες
- ζωοκλέφτη	- ζωοκλέφτες

- λεία η: οτιδήποτε προέρχεται από κλοπή ή ληστεία
Οι ληστές διέφυγαν με λεία πολλών χιλιάδων ευρώ.

η λεία	οι λείες
της λείας	των λειών

τη γύρη
- γύρη

- λύχνος ο: το λυχνάρι, δοχείο που χρησιμοποιείται για φωτισμό και λειτουργεί με λάδι ή λίπος και φτίλι

Ο λύχνος του Αλλαντίν είναι ένα πολύ γνωστό παραμύθι.

ο λύχνος	οι λύχνοι
του λύχνου	των λύχνων
το λύχνο	τους λύχνους
- λύχνε	- λύχνοι

- πλημμυρίζω: καλύπτομαι από κάτι
(πλημμυρίζω, πλημμυρίζα, πλημμύρισα, θα πλημμυρίζω, θα πλημμυρίσω, έχω πλημμυρίσει, είχα πλημμυρίσει, θα έχω πλημμυρίσει)

Τον πλημμύρισαν συναισθήματα χαράς και αγάπης.

- ηδονή η: το συναίσθημα ευχαρίστησης που προκαλεί η ικανοποίηση των φυσικών, βιολογικών επιθυμιών, αναγκών, ενστίκτων ή ορμών ενός ατόμου

Είχε παραδοθεί στην αναζήτηση της ηδονής της σάρκας.

η ηδονή	οι ηδονές
της ηδονής	των ηδονών
την ηδονή	τις ηδονές
- ηδονή	- ηδονές

- οικοσύστημα το: η φυσική ή οικολογική ενότητα που αποτελείται από τα είδη οργανισμών που ζουν σε μια περιοχή και από το περιβάλλον στο οποίο ζουν

Το οικοσύστημα ενός τροπικού δάσους είναι ένα από τα πλουσιότερα του πλανήτη.

το οικοσύστημα	τα οικοσυστήματα
του οικοσυστήματος	των οικοσυστημάτων
το οικοσύστημα	τα οικοσυστήματα
- οικοσύστημα	- οικοσυστήματα

- απόρρητος, -η, -ο: αυτός που πρέπει να μείνει μυστικός

Πρόκειται για ένα άκρως απόρρητο έγγραφο που δείχνει τις μυστικές τους συμφωνίες.

απόρρητος	απόρρητη	απόρρητο
απόρρητου	απόρρητης	απόρρητου
απόρρητο	απόρρητη	απόρρητο
απόρρητε	απόρρητη	απόρρητο

απόρρητοι	απόρρητες	απόρρητα
απόρρητων	απόρρητων	απόρρητων
απόρρητους	απόρρητες	απόρρητα

απόρρητοι απόρρητες απόρρητα

- αποκλείομαι: δεν περιλαμβάνομαι, μένω έξω από ένα σύνολο (αποκλείομαι, αποκλειόμουν, αποκλείστηκα, θα αποκλείομαι, θα αποκλειστώ, έχω αποκλειστεί, είχα αποκλειστεί, θα έχω αποκλειστεί)
Η ομάδα του αποκλείστηκε από τον τελικό και γι' αυτό είναι πολύ στενοχωρημένος.
- επιτροπή η: ομάδα που ορίζεται για να πραγματοποιήσει ένα συγκεκριμένο έργο
Όλα τα μέλη της επιτροπής συμφώνησαν ότι το έργο δεν έπρεπε να καθυστερήσει άλλο.

η επιτροπή της επιτροπής την επιτροπή - επιτροπή	οι επιτροπές των επιτροπών τις επιτροπές - επιτροπές
---	---

- αξιοποίηση η: η χρησιμοποίηση κάποιου με κατάλληλο τρόπο, ώστε να προκύψει θετικό αποτέλεσμα
Μετά την αξιοποίηση του ταλέντου του άνοιξε για αυτόν η πόρτα της δόξας.

η αξιοποίηση της αξιοποίησης (αξιοποιήσεως) την αξιοποίηση - αξιοποίηση	οι αξιοποιήσεις των αξιοποιήσεων τις αξιοποιήσεις - αξιοποιήσεις
--	---

- ανακαινίζομαι: παίρνω καινούργια μορφή ύστερα από βελτιώσεις, επισκευές, διορθώσεις (ανακαινίζομαι, ανακαινίζόμουν, ανακαινίστηκα, θα ανακαινίζομαι, θα ανακαινιστώ, έχω ανακαινιστεί, είχα ανακαινιστεί, θα έχω ανακαινιστεί)
Το παλιό αγροτόσπιτο ήταν τόσο κατεστραμμένο που ήταν αδύνατον να ανακαινιστεί.
- διαδήλωση η: συγκέντρωση και πορεία διαμαρτυρίας για κάποιο ζήτημα
Αυτή τη φορά οι φοιτητές οργάνωσαν μια εντυπωσιακή διαδήλωση ζητώντας περισσότερα χρήματα για την Παιδεία.

η διαδήλωση της διαδήλωσης (διαδηλώσεως) τη διαδήλωση - διαδήλωση	οι διαδηλώσεις των διαδηλώσεων τις διαδηλώσεις - διαδηλώσεις
--	---

ΜΕΡΟΣ Ε΄**Τεστ αυτοαξιολόγησης****1. Άκουσε και συμπλήρωσε.**

- τα περνάς;
- Έτσι κι έτσι. ταξιδεύω αρκετά αυτό το διάστημα.
- Γιατί μιλάς ; Δεν είσαι σου ευχαριστημένος;
- ακούς πολλά κεράσια, κράτα και μικρό καλάθι.

2. Βάλε ✓ στα επιρρήματα.

προσεχής	προσεκτικά	διερμηνέων	αληθώς	αλλιώς	
καταγής	απαρχής	νυχτερινό	πρώτα	αμοιβαίων	
γρήγορα	αργοπορώ	ποτέ	ειδών	βέβαια	

3. Συμπλήρωσε τα κενά του κειμένου με τις παρακάτω λέξεις.

αμφιθεατρικά, όπου, εμπρός, επίπεδα, αρμονικά

Το γραφικό λιμάνι της περιοχής, από το κομψό μέτωπο της παραθαλάσσιας Χώρας, οι ψαρόβαρκες και τα πολυτελή κότερα γειτονεύουν, παρουσιάζει διαφορετική εικόνα από τους περισσότερους αιγαιοπελαγίτικους οικισμούς. Ενώ εκείνοι είναι χτισμένοι σε πλαγιές και κορφές, αυτή απλώνεται και παρουσιάζει μεγάλη συνοχή με το περιβάλλον.

